

Deontologische code voor mandatarissen van de stad, het OCMW en de negen districten van Antwerpen

Goedgekeurd door gemeenteraad van 24 juni 2019 (jaarnummer 427)

Een deontologische code geeft mandatarissen een kader waarbinnen ze hun mandaat kunnen uitoefenen. De samenleving stelt hoge eisen aan mandatarissen. Als lokaal geëngageerd politicus is men kwetsbaar. De deontologische code is in de eerste plaats dan ook niet gemaakt om te bestraffen, maar om een veilige omgeving te creëren waarbinnen de lokale mandatarissen werken. De code is een algemene leidraad voor lokale mandatarissen om deontologisch zorgvuldig te kunnen handelen bij de uitoefening van het mandaat.

Dit handelen steunt op de volgende principes: dienstbaarheid, functionaliteit, onafhankelijkheid, openheid, vertrouwelijkheid en zorgvuldigheid.

Bij de stad Antwerpen wordt het integriteitsbeleid gestoeld op waarden, met name de vijf A-waarden:

- *diversiteit*
- *integriteit*
- *klantgerichtheid*
- *kostenbewustzijn*
- *samenwerken*

I. Toepassingsgebied

De deontologische code is van toepassing op alle hieronder genoemde mandatarissen:

Voor de stad Antwerpen worden hieronder begrepen:

- de voorzitter van de gemeenteraad
- de gemeenteraadsleden,
- de burgemeester,
- de schepenen.

Voor het OCMW Antwerpen worden hieronder begrepen:

- de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn,
- de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn,
- de voorzitter van het vast bureau,
- de leden van het vast bureau,
- de voorzitter van het bijzonder comité voor de sociale dienst,
- de leden van het bijzonder comité voor de sociale dienst.

Voor de negen districten in Antwerpen worden hieronder begrepen:

- de voorzitter van de districtsraad
- de districtsraadsleden
- de districtsburgemeester
- de districtsschepenen

In wat volgt zullen de personen uit de hierboven vermelde groep beschreven worden als “een mandataris” of “mandatarissen”¹.

Deze code is ook van toepassing op kabinets- en fractiemedewerkers die mandatarissen vertegenwoordigen, voor zover de kabinets- en fractiemedewerkers optreden in naam en voor rekening van de mandataris. Deze code is eveneens van toepassing op de vertrouwenspersonen die mandatarissen met een beperking bijstaan.

Mandatarissen die namens de stad/het OCMW/het district andere mandaten bekleden, zijn in die hoedanigheid eveneens ertoe gehouden de bepalingen van de deontologische code na te leven. Dit geldt zowel voor de mandaten die rechtstreeks in verband staan met hun ambt als voor alle hiervan afgeleide mandaten.

Zij zullen er tevens over waken dat zij, ook buiten het kader van deze mandaten, geen dienstverlenende activiteiten ontplooiën die afbreuk doen aan de eer en de waardigheid van hun ambt.

---

¹ Er wordt in deze code gesproken over ‘mandataris’, voor de gemakkelijkerheid zal steeds verwezen worden naar een mannelijke mandataris; uiteraard worden zowel mannen als vrouwen bedoeld.

II. Algemene bepalingen

Mandatarissen mogen het vertrouwen dat zij van hun kiezers hebben gekregen, niet schaden. Ze zijn voortdurend in een dubbele positie: aan de ene kant dienen zij via hun bijdrage aan het beleid het algemeen belang, aan de andere kant vraagt hun achterban hen om op te komen voor het bijzondere belang van personen, groepen, bedrijven, of ideële doelstellingen.

Overwegingen aangaande de integriteit van mandatarissen, en regels daarvoor, zijn te vinden in diverse documenten. Vanzelfsprekend beteugelt het strafrecht fraude, corruptie, diefstal en omkoping. Daarnaast zijn er onder meer het Decreet lokaal bestuur, de wetgeving voor overheidsopdrachten, het Bestuursdecreet en het Burgerlijk Wetboek. In de bijlage aan deze code is een niet-limitatief overzicht toegevoegd van enkele relevante wetteksten.

Samen bouwen aan een betere stad is een opdracht voor alle personeel en mandatarissen. En samen bouwen, dat doen we aan de hand van vijf belangrijke waarden zoals beschreven in de gedragscode voor het personeel, waar ze de vijf A-waarden worden genoemd, namelijk:

- diversiteit;
- integriteit;
- klantgerichtheid;
- kostenbewustzijn;
- samenwerken.

Van mandatarissen wordt in het bijzonder een grote bestuurlijke integriteit verwacht. Dit houdt in dat ze de verantwoordelijkheid die met het mandaat samenhangt, aanvaarden en bereid zijn om daarover verantwoording af te leggen, zowel intern aan het college/het vast bureau en aan de gemeente-/raad voor maatschappelijk welzijn/districtsraad, maar ook extern aan organisaties en burgers² voor wie bestuurders hun mandaat vervullen.

Mandatarissen dragen de waarde diversiteit uit en stellen zich naar elke burger of ambtenaar gelijk op, zonder onderscheid te maken naar bijvoorbeeld leeftijd, geslacht, afkomst, huidskleur, taal, cultuur, seksuele geaardheid, opleiding, burgerlijke staat, inkomen. Ze onthouden zich bij hun contacten met elkaar, met burgers of ambtenaren van ongewenst seksueel gedrag.

III. Algemeen belang

Voor mandatarissen is het algemeen belang belangrijker dan het particuliere belang van wie dan ook. De eer en waardigheid van het mandaat komen in het gedrang als een mandataris handelt in strijd met het algemeen belang en als hij ten koste van de stad, het OCMW of het district een voordeel wil toekennen aan zichzelf, een ander persoon of een organisatie met wie hij/zij een directe of indirecte band heeft. Ook buiten hun politieke activiteiten houden mandatarissen rekening met de eer en waardigheid van hun mandaat: mandatarissen hebben tot op zekere hoogte een voorbeeldfunctie en zijn zich hiervan bewust.

---

² Lees verder voor 'burgers': burgers en andere belanghebbende partijen in de stad.

IV. Belangenvermenging en de schijn ervan

Als een mandataris, al dan niet via een tussenpersoon, een persoonlijke betrokkenheid of privébelang (bijvoorbeeld een substantieel financieel belang) heeft bij een bepaald dossier, stelt hij de voorzitter van respectievelijk het college/het vast bureau of de gemeenteraad/raad voor maatschappelijk welzijn/districtsraad daarvan op de hoogte en bemoeit zich niet met de behandeling van dat dossier.

Als de voorzitter zelf een persoonlijke betrokkenheid of privébelang heeft bij een bepaald dossier, stelt deze zijn vervanger op de hoogte.

Een mandataris zorgt ervoor dat bij contacten met de burger nooit de schijn gewekt wordt dat particuliere belangen begunstigd (kunnen) worden.

Met betrekking tot de vermogensaangifte en transparantie over vergoedingen en mandaten volgt een mandataris de geldende wetgeving.

V. Geen tussenkomsten bij particuliere belangen in individuele dossiers

Mandatarissen vermijden elke schijn van particuliere begunstiging. Ze onthouden zich van tussenkomsten ten bate van particuliere belangen in individuele dossiers bij het bestuur, het gerecht of de politie; zulke tussenkomsten zijn verboden. Bijgevolg wekken ze ook niet de indruk dat een goede afloop van een individueel dossier aan hun tussenkomst te danken zou zijn. Ze laten de mededeling aan de belanghebbende over de uitkomst van een behandeling over aan het bestuur.

Tussenkomsten ten bate van sollicitanten bij stedelijke diensten³ of afdelingen, of ten bate van promoties van ambtenaren, zijn niet toegestaan. Mandatarissen verwijzen geïnteresseerde personen naar de juiste procedures of diensten.

VI. Onafhankelijkheid en sociaal netwerk

Onkreukbaarheid

Mandatarissen zijn onkreukbaar. Zij zijn niet uit op ongeoorloofd persoonlijk gewin. Zij weigeren elke materiële, geldelijke of andere tegenprestatie voor hun dienstbetoon en zij vragen er niet om. Fraude en corruptie kunnen grote schade toebrengen aan de stad, het OCMW en de districten – aan diens financiële belang, aan diens imago en aan de democratie. Mandatarissen bestrijden fraude en corruptie dan ook met alle mogelijke middelen. Ze zijn alert als er mogelijkheden voor fraude en corruptie ontstaan en ze geven vermoedens of constatering van fraude en corruptie onmiddellijk door aan de procureur des Konings.

---

³ “Stedelijke diensten” moet hier breed gezien worden: zowel de effectieve stedelijke diensten, als de vzw’s die een opdracht krijgen van de Stad Antwerpen, de autonome gemeentelijke bedrijven, gemeentelijke instellingen van openbaar nut en alle vormen van intergemeentelijke samenwerking.

Onafhankelijkheid en sociaal netwerk

Mandatarissen beschikken normaal over een goed netwerk dat hen ondersteunt bij de uitoefening van hun mandaat. Contacten met burgers, bedrijven, verenigingen en instellingen zijn van groot belang voor het bestuur van de stad, het OCMW en het district. Mandatarissen zijn geheel vrij om zich in hun netwerken te bewegen en deel te nemen aan alle sociale activiteiten naar hun keuze.

Mandatarissen zijn er zich alleen terdege van bewust dat het aannemen van geschenken van derden, of van uitnodigingen voor bijzondere gebeurtenissen, de schijn van partijdigheid kan wekken. Schijn van partijdigheid kan gedefinieerd worden als volgt: “Het gedrag, de uitspraken of de houding van een mandataris die bij een neutrale waarnemer de indruk wekt dat de mandataris een betrokken partij onrechtmatig wil bevoor- of benadelen.”

Om die schijn van partijdigheid weg te nemen of te voorkomen, gedragen zij zich zoals redelijkerwijze van een normaal en voorzichtig mandataris mag worden verwacht.

Een mandataris accepteert uitnodigingen (lunches, diners, recepties en andere) die door anderen betaald of gefinancierd worden enkel wanneer aan volgende voorwaarden voldaan wordt:

- Ingaan op de uitnodiging behoort tot de normale uitoefening van het werk van de mandataris.
- De aanwezigheid kan worden beschouwd als functioneel, bv. protocollaire taken, formele vertegenwoordiging van de stad/het OCMW/het district.
- De uitnodiging vertegenwoordigt een waarde van maximaal 250 euro.
- Er valt de mandataris redelijkerwijs geen (schijn van) corruptie of beïnvloeding te verwijten.

Geschenken aanvaarden mandatarissen alleen onder strikte voorwaarden. Dit gebeurt in het openbaar, uit hoofde van hun mandaat, niet ten persoonlijke titel. Bedoelde geschenken verplichten hen tot geen enkele gunst of wederdienst. Voor zover gepast kunnen geschenken of giften van maximaal 250 euro worden behouden en hoeven ze niet te worden gemeld of geregistreerd. Andere geschenken en giften die een mandataris uit hoofde van zijn functie ontvangt, worden gemeld en geregistreerd en zijn eigendom van de stad/het OCMW/het district. Er wordt een stedelijke bestemming voor gezocht.

Mandatarissen die namens en met instemming van de stad/het OCMW/het district optreden, in enigerlei bestuurlijke functie, kunnen aan derden geschenken geven of derden voor activiteiten uitnodigen, mits hierbij elke schijn van partijdigheid of belangenvermenging wordt vermeden.

Mandatarissen kunnen individueel of als lid van een delegatie officiële buitenlandse werkbezoeken afleggen. Het werkbezoek wordt altijd eerst besproken en goedgekeurd in respectievelijk het college van burgemeester en schepenen/het vast bureau/het districtscollege of de gemeenteraad/de raad voor maatschappelijk welzijn/de districtsraad. Het bestuur draagt de kosten van zulke werkbezoeken. Een uitnodiging voor een werkbezoek kan alleen geaccepteerd worden wanneer het bezoek aantoonbaar van belang is voor de stad/het OCMW/het district. De deelnemende leden brengen schriftelijk verslag uit van een dergelijk werkbezoek.

De gemeenteraad/raad voor maatschappelijk welzijn/districtsraad kan in concrete gevallen afwijken van de regels die gelden over het aannemen van uitnodigingen, geschenken en buitenlandse werkbezoeken. Dit kan enkel in volledige openbaarheid.

VII. Het gebruik van faciliteiten en middelen van het lokaal bestuur

Mandatarissen gebruiken middelen, materialen en faciliteiten die de stad/het OCMW/het district hen ter beschikking stelt, alleen voor de uitoefening van hun mandaat. Ze springen hier zuinig mee om. Ze verantwoorden ook alle voor rekening van de stad/het OCMW/het district gemaakte kosten.

Indien de stad/het OCMW/het district middelen ook voor privégebruik ter beschikking stelt aan mandatarissen, worden deze beschouwd als “voordelen van alle aard”. Mandatarissen geven deze bijgevolg ook aan bij de fiscus.

VIII. Omgaan met informatie

Mandatarissen mogen alle openbare informatie inwinnen over alle taken en bevoegdheden, alle selectiecriteria, examens en procedures voor alle jobs bij het bestuur van de stad/het OCMW/het district. Zij mogen deze informatie vrijelijk doorgeven aan iedere geïnteresseerde. Ze mogen alle openbare informatie inwinnen en doorgeven over alle huidige en komende vacatures bij het bestuur.

Niet alle informatie is echter openbaar; bepaalde informatie kan bij wet of andere regelgeving geheim zijn. Al dat soort informatie houden mandatarissen dan ook geheim voor iedereen die er geen kennis van mag nemen; ook nadat hun mandaat afgelopen is.

Mandatarissen kunnen vrijelijk informatie van burgers krijgen en aan het bestuur doorgeven van de stad/het OCMW/het district. Ze kunnen burgers doorverwijzen naar de juiste instanties bij het bestuur en hen raad geven. Ze kunnen burgers helpen bij de administratieve aspecten van hun zaken. Ze kunnen ook klachten van burgers ontvangen.

De stad/het OCMW/het district beschikt over een aantal diensten en procedures om burgers van informatie te voorzien, burgers te helpen met indiening en behandeling van hun dossiers en klachten van burgers in ontvangst te nemen en erop te reageren. Mandatarissen verwijzen de burgers die zich tot hen wenden, naar deze diensten en procedures. Ze kunnen voorafgaand aan hun advies aan de burger, eerst zelf informatie inwinnen over de algemene gang van zaken.

Het behoort tot de taak van mandatarissen om toe te zien op het correcte verloop van alle procedures bij het bestuur van de stad/het OCMW/het district. Ze zijn alert op de objectiviteit van de procedures, en op de afwezigheid van beïnvloeding.

Om elke verwarring te voorkomen, gebruiken de mandatarissen voor hun eigen dienstbetoon aan burgers geheel andere benamingen dan de instellingen van de stad/het OCMW/het district.

Mandatarissen wijzen burgers erop dat het bestuur de stad/het OCMW/het district alle burgers gelijk behandelt en ze verzoeken hen om in het contact met het bestuur de naam van hun persoon niet te noemen.

Een mandataris heeft een algemene discretieplicht. Hij/zij gaat op discrete en voorzichtige wijze om met de informatie die hem/haar toekomt in de uitoefening van zijn/haar functie.

Hij/zij kan bij de uitoefening van het mandaat kennis krijgen van vertrouwelijke informatie. Die vertrouwelijke informatie kan voor anderen een grote waarde hebben. Mandatarissen verstrekken vertrouwelijke informatie – waardevol of niet - nooit aan anderen zolang het bestuur van de stad/het OCMW/het district die nog niet officieel openbaar heeft gemaakt.

Een mandataris gebruikt de informatie die hij/zij kreeg door de uitoefening van zijn/haar functie enkel voor zijn/haar opdracht en niet voor zijn/haar persoonlijk belang of voor het persoonlijk belang van anderen.

Een lokale mandataris maakt brieven niet openbaar en stuurt e-mails niet door wanneer het niet zeker is dat de afzender daarmee zou instemmen. Bij twijfel over de bedoeling van de afzender wordt de expliciete toestemming gevraagd.

De stad/het OCMW/het district publiceert een overzicht van alle mandatarissen voor de burgers en houdt dit overzicht actueel. Het overzicht bevat namen, gegevens van de fractie waartoe elke mandataris behoort, de functies in het bestuur⁴, officiële contactadressen en foto's. Aanvullend daaraan kunnen mandatarissen nog meer contactadressen opgeven, de tijden van spreekuren, telefoon- en faxnummers, en e-mailadressen. Voor wervende teksten over hun dienstverlenende activiteiten gebruiken mandatarissen hun eigen politieke communicatiemiddelen.

IX. Onderlinge omgang

Mandatarissen gaan respectvol om met elkaar en met de personeelsleden van de stad/het OCMW/het district. Mandatarissen onthouden zich in het openbaar, dus ook in openbare vergaderingen, van negatieve uitlatingen over individuele personeelsleden.

X. Eventuele inbreuken op de deontologische code

Wanneer een mandataris twijfelt of een handeling die hij/zij wil verrichten een overtreding van de code zou kunnen zijn, kan hierover advies worden ingewonnen bij het Bureau voor Integriteit.

Wie een vermoedelijke of evidente inbreuk op deze gedragscode vaststelt, meldt dit aan het Bureau voor Integriteit. Bij kennelijk wangedrag of grove nalatigheid van een uitvoerend mandataris wordt het dossier behandeld door de Vlaamse regering.

Daarnaast werd door de gemeenteraad een eigen deontologische commissie opgericht voor de overige raadsleden. De deontologische commissie wordt bijgestaan door het Bureau voor Integriteit van de stad Antwerpen. De rolverdeling tussen het Bureau voor Integriteit en de deontologische commissie wordt geregeld in het huishoudelijk reglement van de deontologische commissie.

---

⁴ "bestuur" staat hier zowel voor de personen die een stad besturen als voor het stadsbestuur als organisatie.

Volgens de gedragscode voor ambtenaren van de Stad Antwerpen zijn deze verplicht om vaststellingen van vermoedelijke of evidente inbreuken op de integriteit van het bestuur van de stad/het OCMW/het district via hun chef en de algemeen directeur door te geven aan het Bureau voor Integriteit.

Bijlage I: wetteksten

Gedrag bij stemming en beraadslaging: Decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, zoals gewijzigd, artikel 27, §1, §3 en §4 (ook van toepassing op de OCMW-raadsleden op basis van art. 74 van hetzelfde decreet)

§ 1. Het is voor een raadslid verboden deel te nemen aan de bespreking en de stemming over: 1° aangelegenheden waarin hij een rechtstreeks belang heeft, hetzij persoonlijk, hetzij als vertegenwoordiger, of waarbij de echtgenoot, of bloed- of aanverwanten tot en met de vierde graad een persoonlijk en rechtstreeks belang hebben. Dat verbod strekt niet verder dan de bloed- en aanverwanten tot en met de tweede graad als het gaat om de voordracht van kandidaten, benoemingen, ontslagen, afzettingen en schorsingen. Voor de toepassing van deze bepaling worden personen die een verklaring van wettelijke samenwoning als vermeld in artikel 1475 van het Burgerlijk Wetboek hebben afgelegd, met echtgenoten gelijkgesteld; 2° de vaststelling of goedkeuring van het meerjarenplan, het budget en de jaarrekening van een instantie waaraan hij rekenschap verschuldigd is of van een instantie tot het uitvoerend orgaan waarvan hij behoort.

Het eerste lid is niet van toepassing op het gemeenteraadslid dat zich in de omstandigheden, vermeld in het eerste lid, bevindt louter op grond van het feit dat hij als vertegenwoordiger van de gemeente is aangewezen in andere rechtspersonen.

§ 3. Dit artikel is van toepassing op de vertrouwenspersoon, vermeld in artikel 16 en 155.

§ 4. Als een gemeenteraadslid zich in de situatie, vermeld in paragraaf 1, bevindt, moet dat punt op de vergadering behandeld worden, en kan de vergadering niet gesloten worden voor het punt in kwestie is behandeld of voor beslist is om het punt uit te stellen.

Gedrag bij stemming en beraadslaging: Wet van 15 juni 2006 op de overheidsopdrachten, artikel 8

§ 1. Onverminderd de toepassing van andere verbodsbepalingen die voortvloeien uit een wet, een decreet, een ordonnantie, een reglement of statuut, is het elke ambtenaar, openbare gezagsdrager of ieder ander persoon die op welke wijze ook aan de aanbestedende overheid verbonden is, verboden, op welke wijze ook, rechtstreeks of onrechtstreeks tussen te komen bij de plaatsing en de uitvoering van een overheidsopdracht zodra hij daardoor, persoonlijk of via een tussenpersoon, zou kunnen terechtkomen in een toestand van belangenvermenging met een kandidaat of inschrijver.

§ 2. Deze belangenvermenging wordt alleszins vermoed te bestaan:

1° zodra de ambtenaar, de openbare gezagsdrager of de natuurlijke persoon bedoeld in § 1, bloed- of aanverwant is in de rechte lijn tot de derde graad en in de zijlijn tot de vierde graad of in geval van wettelijke samenwoning, met een van de kandidaten of inschrijvers of met ieder ander natuurlijk persoon die voor rekening van een van hen een directie- of beheersbevoegdheid uitoefent;

2° indien de ambtenaar, de openbare gezagsdrager of de natuurlijke persoon bedoeld in § 1 zelf of via een tussenpersoon eigenaar, mede-eigenaar of werkend vennoot is van één van de kandiderende of inschrijvende ondernemingen dan wel in rechte of in feite, zelf of via een tussenpersoon, een directie- of beheersbevoegdheid uitoefent.

De ambtenaar, de openbare gezagsdrager of de natuurlijke persoon die zich in een van deze toestanden bevindt, is verplicht zichzelf te wraken.

§ 3. Indien de ambtenaar, de openbare gezagsdrager, de natuurlijke persoon of rechtspersoon bedoeld in § 1, zelf of via een tussenpersoon, een of meer aandelen of deelbewijzen ter waarde van ten minste vijf percent van het maatschappelijk kapitaal van een van de kandiderende of inschrijvende ondernemingen bezit, is hij verplicht de aanbestedende overheid daarvan in kennis te stellen.

Gedrag bij stemming en beraadslaging: Burgerlijk Wetboek van 21 maart 1804, zoals gewijzigd, artikel 1596

Bij een openbare verkoping mogen, op straffe van nietigheid, noch door henzelf noch door tussenpersonen, kopers worden:

Voogden, wat betreft de goederen van hen over wie zij de voogdij hebben;

Lasthebbers, wat betreft de goederen met de verkoop waarvan zij belast zijn;

Bestuurders, wat betreft de goederen van de gemeenten of van de openbare instellingen, die aan hun zorg zijn toevertrouwd;

Openbare ambtenaren, wat betreft de goederen van de Staat, waarvan de verkoop door hun tussenkomst geschiedt.

Verboden functies voor lokale mandatarissen: Decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, zoals gewijzigd, artikel 10 (ook van toepassing op de OCMW-raadsleden op basis van art. 71 van hetzelfde decreet)

De volgende personen kunnen geen deel uitmaken van een gemeenteraad:

1° de provinciegouverneurs, de vicegouverneur van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad, de hoge ambtenaar die de Brusselse Hoofdstedelijke Regering aanwijst overeenkomstig artikel 48, derde lid, van de bijzondere wet van 12 januari 1989 betreffende de Brusselse Instellingen en de adjunct van de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant, de provinciegriffiers, de arrondissementscommissarissen en de adjunct-arrondissementscommissarissen als de gemeente in kwestie deel uitmaakt van hun ambtsgebied;

2° de magistraten, de plaatsvervangende magistraten en de griffiers bij de hoven en de rechtbanken, de administratieve rechtscolleges en het Grondwettelijk Hof;

3° de leden van het operationeel, administratief of logistiek kader van de politiezone waar de gemeente toe behoort;

4° de personeelsleden van de gemeente in kwestie of van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn dat die gemeente bedient of van de gemeentelijke extern verzelfstandigde agentschappen van de gemeente;

5° de leden van een districtsraad;

6° de personen die in een lokale decentrale overheid van een andere lidstaat van de Europese Unie een ambt of een mandaat uitoefenen dat gelijkwaardig is aan dat van gemeenteraadslid, voorzitter van de gemeenteraad, schepen of burgemeester;

7° de bloedverwanten tot en met de tweede graad, de aanverwanten in de eerste graad of de echtgenoten in de gemeenteraad van dezelfde gemeente.

Als bloed- of aanverwanten in een graad als vermeld in het eerste lid, 7°, of twee echtgenoten worden verkozen bij dezelfde verkiezing, wordt de voorkeur bepaald door de grootte van de quotiënten op grond waarvan de zetels die kandidaten hebben verkregen aan hun lijst zijn toegekend.

Als twee bloed- of aanverwanten in een verboden graad of twee echtgenoten worden verkozen, de ene tot raadslid, de andere tot opvolger, geldt het verbod om zitting te nemen alleen voor de opvolger, tenzij de plaats waarvoor hij in aanmerking komt, is opengevallen voor de verkiezing van zijn bloed- of aanverwant of echtgenoot. Tussen opvolgers die voor opengevallen plaatsen in aanmerking komen, wordt de voorrang allereerst bepaald volgens de tijdsorde van de vacatures.

Voor de toepassing van dit artikel worden personen die een verklaring van wettelijke samenwoning als vermeld in artikel 1475 van het Burgerlijk Wetboek hebben afgelegd, met echtgenoten gelijkgesteld.

Aanverwantschap die later tot stand komt tussen raadsleden, brengt geen verval van hun mandaat mee. Dat geldt niet bij een huwelijk tussen raadsleden en als er een verklaring van wettelijke samenwoning als vermeld in artikel 1475 van het Burgerlijk Wetboek, is afgelegd.

De onverenigbaarheid wordt geacht op te houden door het overlijden van de persoon door wie ze tot stand is gekomen, door echtscheiding of door de beëindiging van het wettelijk samenlevingscontract.

Overeenkomstig artikel 71 en 72 van de Nieuwe Gemeentewet is het eerste lid, 1° en 2°, ook van toepassing op de niet-Belgische onderdanen van de Europese Unie die in België verblijven voor de uitoefening in een andere lidstaat van de Europese Unie van ambten die gelijkwaardig zijn aan de ambten, vermeld in deze bepalingen.

Onverenigbaarheden: Decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, zoals gewijzigd, artikel 11 (ook van toepassing op de OCMW-raadsleden op basis van art. 71 van hetzelfde decreet)

Het verkozen gemeenteraadslid dat zich op het ogenblik van zijn installatie als gemeenteraadslid in een situatie bevindt die onverenigbaar is met het lidmaatschap van de gemeenteraad, kan de eed niet afleggen en wordt bijgevolg geacht afstand te doen van het mandaat dat aan hem toegekend is.

Een gemeenteraadslid dat tijdens zijn mandaat in een met zijn mandaat onverenigbare situatie terechtkomt en dat binnen vijftien dagen na het tot hem gerichte verzoek van de voorzitter van de gemeenteraad geen einde maakt aan die situatie, wordt door de gemeenteraad vervallen verklaard van zijn mandaat, overeenkomstig artikel 9, § 1, tweede lid, § 2 en § 3, nadat het betrokken gemeenteraadslid is gehoord.

Als de betrokkene, zelfs bij ontstentenis van enige kennisgeving, na de vervallenverklaring zijn mandaat blijft uitoefenen hoewel hij kennis heeft van de oorzaak van het verval, is hij strafbaar met een gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en met geldboete van zesentwintig euro tot vijfhonderd euro.

Verboden handelingen: Decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, zoals gewijzigd, artikel 27 §2 en §3 (ook van toepassing op de OCMW-raadsleden op basis van art. 74 van hetzelfde decreet)

§ 2. Het is voor een gemeenteraadslid verboden:

1° rechtstreeks of onrechtstreeks als advocaat of notaris tegen betaling te werken in geschillen ten behoeve van de gemeente. Dat verbod geldt ook voor de personen die in het kader van een associatie, groepering, samenwerking of op hetzelfde kantooradres met het gemeenteraadslid werken;

2° rechtstreeks of onrechtstreeks als advocaat of notaris ten behoeve van de tegenpartij van de gemeente of ten behoeve van een personeelslid van de gemeente te werken bij geschillen die betrekking hebben op beslissingen over de tewerkstelling binnen de gemeente. Dat verbod geldt ook voor de personen die in het kader van een associatie, groepering, samenwerking of op hetzelfde kantooradres met het gemeenteraadslid werken;

3° rechtstreeks of onrechtstreeks een overeenkomst te sluiten, behalve in geval van een schenking aan de gemeente of een gemeentelijk extern verzelfstandigd agentschap, of deel te nemen aan een opdracht voor aanneming van werken, leveringen of diensten, verkoop of aankoop ten behoeve van de gemeente of een gemeentelijk extern verzelfstandigd agentschap, behalve als het gemeenteraadslid een beroep doet op een dienstverlening van de gemeente of van een gemeentelijk extern verzelfstandigd agentschap en ten gevolge daarvan een overeenkomst aangaat;

4° op te treden als afgevaardigde of deskundige van een vakorganisatie in het bijzonder onderhandelingscomité of het hoog overlegcomité van de gemeente.

§ 3. Dit artikel is van toepassing op de vertrouwenspersoon, vermeld in artikel 16 en 155.

Wetgeving inzake corruptie: Strafwetboek van 8 juni 1867, zoals gewijzigd, artikel 245

Iedere persoon die een openbaar ambt uitoefent, die, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenpersonen of door schijnhandelingen, enig belang, welk het ook zij, neemt of aanvaardt in de verrichtingen, aanbestedingen, aannemingen of werken in regie waarover hij ten tijde van de handeling geheel of ten dele het beheer of het toezicht had, of die, belast met de ordonnanciering van de betaling of de vereffening van een zaak, daarin enig belang neemt, wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar, en met geldboete van 100 [euro] tot 50 000 [euro] of met één van die straffen en hij kan bovendien, overeenkomstig artikel 33, worden veroordeeld tot ontzetting van het recht om openbare

ambten, bedieningen of betrekkingen te vervullen. De voorafgaande bepaling is niet toepasselijk op hem die in de gegeven omstandigheden zijn private belangen door zijn betrekking niet kon bevorderen en openlijk heeft gehandeld.

Wetgeving inzake terugbetaling en verantwoording kosten: Besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 houdende de bezoldigingsregeling van de lokale en provinciale mandataris, artikel 35 §1

Art. 35. §1. Alleen kosten die verband houden met de uitoefening van het mandaat en die noodzakelijk zijn voor de uitoefening van het mandaat, kunnen worden terugbetaald.

De kosten, vermeld in het eerste lid, worden gestaafd met bewijsstukken.

Wetgeving inzake terugbetaling specifieke kosten: Decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, zoals gewijzigd, artikel 38

De gemeenteraad stelt bij de aanvang van de zittingsperiode een huishoudelijk reglement vast waarin aanvullende maatregelen worden opgenomen voor de werking van de raad en waarin minstens bepalingen worden opgenomen over:

1° de vergaderingen waarvoor presentiegeld wordt verleend, het bedrag van het presentiegeld en de nadere regels voor de eventuele terugbetaling van specifieke kosten die verband houden met de uitoefening van het mandaat van gemeenteraadslid of lid van het college van burgemeester en schepenen;

(...)

Wetgeving inzake beroepsgeheim: Strafwetboek van 8 juni 1867, zoals gewijzigd, artikel 458

Geneesheren, heekundigen, officieren van gezondheid, apothekers, vroedvrouwen en alle andere personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd, en deze bekendmaken buiten het geval dat zij geroepen worden om in rechte (of voor een parlementaire onderzoekscommissie) getuigenis af te leggen en buiten het geval dat de wet hen verplicht die geheimen bekend te maken, worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geldboete van honderd euro tot vijfhonderd euro.

Wetgeving inzake geheimhoudingsplicht: Decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, zoals gewijzigd, artikel 29 §4

§ 4. De gemeenteraadsliden, alsook alle andere personen die krachtens de wet of het decreet de besloten vergaderingen van de gemeenteraad bijwonen, zijn tot geheimhouding verplicht.

Dit artikel doet geen afbreuk aan de mogelijkheid van strafrechtelijke vervolging van de gemeenteraadsliden, alsook van alle andere personen als vermeld in het eerste lid wegens schending van het beroepsgeheim, overeenkomstig artikel 458 van het Strafwetboek.

Wetgeving inzake openbaarheid van de vergadering: Decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, zoals gewijzigd, artikel 28

§ 1. De vergaderingen van de gemeenteraad zijn openbaar, behalve als:

1° het om aangelegenheden gaat die de persoonlijke levenssfeer raken. Zodra een dergelijk punt aan de orde is, beveelt de voorzitter de behandeling in besloten vergadering;

2° de gemeenteraad met twee derde van de aanwezige leden en op gemotiveerde wijze beslist tot behandeling in besloten vergadering, in het belang van de openbare orde of op grond van ernstige bezwaren tegen de openbaarheid.

De vergaderingen over de beleidsrapporten, vermeld in artikel 249, zijn in elk geval openbaar.

§ 2. De besloten vergadering kan alleen plaatsvinden na de openbare vergadering, uitgezonderd in tuchtzaken. Als tijdens de openbare vergadering blijkt dat de behandeling van een punt in besloten vergadering moet worden voortgezet, kan de openbare vergadering, alleen met dat doel, worden onderbroken. Als tijdens de besloten vergadering blijkt dat de behandeling van een punt in openbare vergadering moet worden behandeld, wordt dat punt opgenomen op de agenda van de eerstvolgende gemeenteraad. In geval van dringende noodzakelijkheid van het punt of in geval van de eedaflegging van een personeelslid kan de besloten vergadering, alleen met dat doel, worden onderbroken.

Wetgeving inzake vertrouwelijkheid van informatie: Wet van 17 juni 2013 betreffende de motivering, de informatie en de rechtsmiddelen inzake overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten, zoals gewijzigd, artikel 10 §2

§ 2. De aanbestedende instantie en elke persoon die, in het kader van zijn functie of van de hem toevertrouwde opdrachten, kennis heeft van vertrouwelijke informatie over een opdracht of die hem, in het kader van het plaatsen en de uitvoering van de opdracht, door de kandidaten, inschrijvers, aannemers, leveranciers of dienstverleners werd verstrekt, mogen die informatie niet bekendmaken. Deze informatie heeft meer bepaald betrekking op de technische of commerciële geheimen en op de vertrouwelijke aspecten van de offertes.

Zolang de aanbestedende instantie geen beslissing heeft genomen over, naargelang het geval, de selectie of kwalificatie van de kandidaten of deelnemers, de regelmatigheid van de offertes, de gunning van de opdracht of de beslissing om af te zien van het plaatsen van de opdracht, hebben de kandidaten, deelnemers, inschrijvers en derden geen toegang tot de documenten betreffende de procedure, met name de aanvragen tot deelneming of kwalificatie, de offertes en de interne documenten van de aanbestedende instantie.

Wetgeving inzake transparantie over mandatenlijsten en vermogensaangifte:

De wet en bijzondere wet van 14 oktober 2018 tot wijziging van de (bijzondere) wetgeving inzake mandatenlijst en vermogensaangifte wat de transparantie over de vergoedingen, de uitbreiding naar overheidsbestuurders, de elektronische indiening en de controle betreft, regelt hoe de vermogensaangifte dient te gebeuren. Hierin is bepaald dat elke betrokken instelling jaarlijks aan het Rekenhof een lijst moet toezenden met de personen die een mandatenlijst en een vermogensaangifte moeten indienen. Die opdracht is toevertrouwd aan specifieke personen binnen de betrokken instellingen, de zogenaamde 'door de wet aangeduide informatieverstrekkers'. Een door de wet aangeduide informatieverstrekker is een persoon die door de gewone en bijzondere wetten van 26 juni 2004 aangeduid is om informatie over de aangifteplichtigen binnen zijn of haar instelling aan het Rekenhof te bezorgen. Dit behelst de indiening van een lijst van personen die een mandaat of ambt binnen de instelling uitoefenen en informatie over de vergoeding die aan dat mandaat of ambt is verbonden. De algemeen directeur is door de wet aangeduid als informatieverstrekker.